

Bruxelles, den 26.2.2020
COM(2020) 150 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE RÅD, RÅDET, DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK OG
EUROGRUPPEN**

**Det europæiske semester 2020: Vurdering af fremskridt med strukturreformer,
forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer og dybdegående
undersøgelser i henhold til forordning (EU) nr. 1176/2011**

{SWD(2020) 500-527 final}

DA

DA

1. INDLEDNING

Ambitionen om, at Europa skal vise vejen for konkurrencedygtig bæredygtighed, er alvorligt ment. Europas velstand og borgernes velvære afhænger i sidste ende af de politiske valg, der træffes i de kommende år for at imødegå de langsigtede udfordringer, som forandrer vores økonomi og samfund.

I meddelelsen om den årlige strategi for bæredygtig vækst for 2020 blev der redegjort for en ny økonomisk dagsorden, og den indeholdt klare prioriteter for samordningen af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken i EU. Målsætningen om konkurrencedygtig bæredygtighed afspejler til fulde ambitionerne under den europæiske grønne pagt og hviler på fire dimensioner: miljømæssig bæredygtighed, produktivitetsevner, retfærdighed og makroøkonomisk stabilitet. En tilgang, der favner alle fire dimensioner, giver mulighed for at udnytte synergier, afveje modstridende hensyn og finde løsninger til at sikre, at økonomien tjener befolkningen og planeten. De vurderinger, der præsenteres i landerapporterne i dag, vil bidrage til at sikre, at disse målsætninger omsættes til konkrete politiske tiltag i medlemsstaterne.

Ikke alene skaber vi fundamentet for vores fremtidige velstand, vi kommer også med løsninger til at håndtere de kortsigtede udfordringer og den aktuelle økonomiske afmatning. Den nuværende situation med lav vækst understreger betydningen af at gennemføre strukturreformer, som kan øge den potentielle vækst og løfte produktiviteten i vores økonomier. Den europæiske økonomi har kapacitet til at mobilisere de finansielle ressourcer, der skal til for at generere de nødvendige private og offentlige investeringer på bæredygtig vis. Højt forgældede medlemsstater bør fokusere på at nedbringe gælden, mens medlemsstater med en positiv finanspolitisk stilling har plads til at øge investeringerne yderligere for at styrke den økonomiske vækst og understøtte omstillingen til en grønnere og digitaliseret økonomi. Endelig vil en fortsat nedbringelse af både interne og eksterne makroøkonomiske ubalancer øge økonomiernes modstandsdygtighed.

Vi kan kun have succes som kontinent, hvis Unionen og dens medlemsstater styrer deres politikker i én og samme retning, idet bæredygtig udvikling bringes i centrum for vores økonomiske politik og tiltag. En gennemførelse af den nye økonomiske dagsorden gennem effektive nationale økonomiske, sociale og finansielle politikker i hele Unionen vil hjælpe Europa til at opfylde De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling ("verdensmålene"). Det vil give Europa mulighed for at gå i front og vise resten af verden, hvordan beslutsomme politiske tiltag kan bane vejen for en mere bæredygtig, velstående, retfærdig og sikker fremtid for os alle.

2. CENTRALE NYE ELEMENTER I DET EUROPÆISKE SEMESTER

Hvis den nye økonomiske dagsorden skal skabe resultater, skal den omsættes til konkrete politiske tiltag, bl.a. investeringsstrategier, ansvarlige finanspolitikker og strukturreformer, som fremmer alle fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Det europæiske semester spiller en central rolle ved at samordne og styre den nationale indsats i retning af langsigtet bæredygtig og inklusiv vækst. Landerapporterne, som offentliggøres i dag, indeholder en udførlig analyse af de centrale socioøkonomiske udfordringer af makroøkonomisk relevans, som hver medlemsstat står over for med hensyn til de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Rapporterne vil danne grundlaget for fremtidige politiske anbefalinger, som vil være centreret omkring de økonomiske og beskæftigelsesmæssige politiske tiltag, der skal til for at imødegå udfordringerne inden for de fire dimensioner.

I landerapporterne for 2020 fremhæves de udfordringer og muligheder, som vores økonomier står over for i forbindelse med den grønne omstilling. Disse udfordringer undersøges i et nyt afsnit vedrørende miljømæssig bæredygtighed. Medlemsstaterne har for nylig forelagt deres nationale energi- og klimaplaner, som vil udgøre et centralt udgangspunkt for gennemførelsen af klima- og energipolitiske tiltag i medlemsstaterne. Planerne omfatter også makroøkonomisk relevante elementer, der overvåges inden for rammerne af det europæiske semester. Kommissionen vil vurdere planerne i løbet af 2020. Landerapporterne bidrager også til overvågningen af verdensmålene og skaber opmærksomhed om de makroøkonomiske og beskæftigelsesmæssige politikker, der kan hjælpe til at opfylde disse mål. Hver landerapport indeholder en sammenfattende vurdering af medlemsstaternes overordnede fremskridt med hensyn til verdensmålene samt et særligt bilag, der opridser fremskridtene med hensyn til nogle bestemte mål.

I landerapporterne rettes fokus også på de geografiske områder og brancher, der står over for de største udfordringer som følge af omstillingen til klimaneutralitet. Analysen vil også give input til, hvordan midlerne under den nyligt foreslåede Fond for Retfærdig Omstilling skal anvendes. Men det er kun en begyndelse: Der er behov for langt flere tiltag, som skal udvikles i samarbejde med medlemsstaterne i overensstemmelse med fremgangsmåden i forbindelse med programmeringen af samhørighedsfondene.

Det europæiske semester for samordning af den økonomiske politik skal udvikles yderligere, hvis det skal lykkes os at løse dagens og morgendagens presserende socioøkonomiske og miljømæssige udfordringer. I de kommende år vil vi skulle fortsætte arbejdet med at sikre, at de forskellige dimensioner af dagsordenen for konkurrencedygtig bæredygtighed, som har makroøkonomisk relevans, integreres i det europæiske semester (se boks 1).

Boks 1: Integrering af verdensmålene og hensyn til miljømæssig bæredygtighed i det europæiske semester

- **I overensstemmelse med retsgrundlaget for det europæiske semester vedrører integrationen af verdensmålene særligt deres makroøkonomiske aspekter**, og hvordan målene kan opfyldes ved hjælp af de økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale politikker. Overgangen til en bæredygtig økonomi er en afgørende udfordring, som har konsekvenser for væksten og beskæftigelsen. Den makroøkonomiske dimension skal derfor ses i et bredere perspektiv, og de politikker og udfordringer, der har relevans for verdensmålene, indkredses i landerapporterne i overensstemmelse med den grønne pagt og den årlige strategi for bæredygtig vækst. Dette sker også med udgangspunkt i den europæiske søjle for sociale rettigheder, som skal bane vejen for fornyet konvergens i retning af bedre arbejds- og levevilkår i EU, og den dertil knyttede sociale resultatavle, som er et redskab til at overvåge anvendelsen af søjlen.
- **Hensynet til miljømæssig bæredygtighed indlemmes i det europæiske semester i overensstemmelse med den grønne pagt og den årlige strategi for bæredygtig vækst**. I landerapporterne for 2020 afspejles denne nye tilgang i et nyt specifikt afsnit. Det vil bidrage yderligere til integreringen af verdensmålene i semesterforløbet. Det nye afsnit om miljømæssig bæredygtighed indeholder en mere udførlig analyse af medlemsstaternes miljø- og klimarelaterede udfordringer, idet der fokuseres på de områder, der har forbindelse til de økonomiske og beskæftigelsesmæssige politikker, herunder de sociale konsekvenser af disse udfordringer og politikker.
- **Hver landerapport indeholder desuden et nyt bilag, som opridser den enkelte medlemsstats resultater med hensyn til verdensmålene og fremskridt over de seneste fem år**. Med udgangspunkt i Eurostats vigtigste årlige publikation om bæredygtig udvikling, "Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context — 2019 edition", indeholder landerapporterne tilgængelige statistikker til at overvåge medlemsstaternes resultater.
- **På sigt vil der blive udviklet en mere tilbunds gående analyse til at overvåge gennemførelsen af verdensmålene og følge omstillingen til en klimaneutral og ressourceeffektiv økonomi**. I første omgang vil Eurostat offentliggøre sin publikation om fremskridtene med gennemførelsen af verdensmålene på et tidligere tidspunkt, så den er klar ved indledningen af det næste europæiske semester. De oplysninger, som er relevante for verdensmålene, og som medlemsstaterne opfordres til at indberette i deres nationale reformprogrammer i 2020, vil supplere denne vurdering. Kommissionen arbejder desuden på at udarbejde flere værktøjer med henblik på at forbedre analysen af den økologiske omstillings makroøkonomiske og samfundsmæssige følger i kommende semesterforløb. Den er derfor i færd med at udvikle et sæt indikatorer, som kan anvendes ved det næste semester. Kommissionen vil arbejde tæt sammen med medlemsstaterne og andre relevante aktører i den forbindelse.

Kommissionen har også lanceret en åben debat om rammerne for økonomisk styring. I Kommissionens evaluering af den økonomiske styring¹, som blev offentliggjort for nylig, ses der på, hvordan den nuværende ramme har fungeret hidtil. Samtidig tages det i betragtning, at den økonomiske situation har ændret sig væsentligt, siden twopack- og sixpack-reformerne blev vedtaget i henholdsvis 2011 og 2013, og at der i overensstemmelse med målsætningerne for den europæiske grønne pagt skal tages hensyn til den bredere ambition om en grøn og en digital omstilling. Det har fået Kommissionen til at indlede en offentlig debat om adskillige spørgsmål for at indhente synspunkter om, hvordan overvågningen indtil videre er forløbet, og eventuelle idéer til, hvordan rammen kan gøres mere effektiv for at skabe resultater inden for vigtige målsætninger.

Det europæiske semester vil fremover blive påvirket af oprettelsen af budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne og instrumentet for konvergens og reformer. Eksempelvis vil de strategiske politiske prioriteter, der præsenteres i henstillingen om euroområdet, blive styrket gennem de reformer og investeringer, der vil blive frembragt gennem budgetinstrumentet for konvergens og konkurrenceevne.

Kommissionen vil ligeledes oprette en ny retsstatsmekanisme, som vil omfatte rapportering for hele EU og sigte mod at styrke retsstatskulturen. God regeringsførelse, velfungerende institutioner, uafhængige og effektive retssystemer, offentlige forvaltninger af høj kvalitet og velfungerende insolvensrammer er vigtige elementer for erhvervs klimaet i medlemsstaterne og kan påvirke vigtige investeringsbeslutninger. Solide rammer for bekæmpelse af korruption kan også bidrage til at sikre et velfungerende indre marked. Det europæiske semester vil således fortsat bygge på oplysninger om medlemsstaternes institutionelle og administrative rammer, som vil danne udgangspunktet for den makroøkonomiske vurdering. Disse oplysninger vil også omfatte spørgsmål vedrørende retsstaten, som kan skabe makroøkonomiske risici, hvis de ikke imødegås.

¹ COM (2020) 55 final af 5.2.2020.

3. MEDLEMSSTATERNES POLITIKKER

Analysen i dette års landerapporter udstikker kursen for, hvordan medlemsstaterne kan sikre konkurrencedygtig bæredygtighed, og indeholder vejledning med hensyn til nødvendige reformer og vigtige investeringsbehov.

3.1 Miljømæssig bæredygtighed

Den europæiske grønne pagt skal gøre Europa til det første klimaneutrale kontinent i 2050 med en mere ressourceeffektiv vækst. Den grønne pagt skitserer en samlet tilgang på tværs af miljø- og klimaspørgsmål — navnlig med hensyn til at overvinde udfordringerne i forbindelse med klimaændringer, energiomstilling, biodiversitet, forurening og cirkulær økonomi — og på tværs af sektorer, bl.a. mobilitet, industri og fødevarer-systemer. Det påhviler både EU og medlemsstaterne at opfylde denne ambition. Såvel de nationale politikker som EU-politikken skal tage hensyn til de eksisterende produktions- og forbrugsmodellers miljøvirkninger og skabe de rette incitamentter til at øge disse modellers bæredygtighed. I juni 2019² udpegede Kommissionen de områder, hvor der stadig kan konstateres mangler i de samlede foreslåede nationale bidrag i medlemsstaternes udkast til planer i forhold til de lovgivningsmæssige EU-mål³.

Den grønne omstilling vil kræve betydelige og målrettede investeringer, såvel offentlige som private, samt gennemgribende strukturreformer. For at nå målet om en grøn omstilling vil det være afgørende at indkredse centrale investeringsbehov, forberede storstilede investeringsprojekter og finde de rette finansieringskilder til sådanne projekter samt finde de rette reguleringsmæssige løsninger til at understøtte disse projekter. Analysen i landerapporterne vedrørende strukturreformer og de største investeringsbehov, inden for bl.a. energi, transport og bygninger, herunder energieffektivitet, kan være retningsgivende for medlemsstaternes politiske tiltag i overensstemmelse med de vedtagne prioriteter på EU-niveau. Landerapporterne indeholder også oplysninger om mulige finansieringskilder på EU-plan.

Offentlig finansiel støtte, bl.a. gennem investeringsplanen inden for rammerne af den europæiske grønne pagt, kan mobilisere private midler til at øge omfanget af bæredygtige investeringer. Hvis der afsættes flere midler end hidtil fra EU's budget til tiltag inden for bæredygtig energi, klima og miljø, vil det hjælpe med at tiltrække privat

² Kommissionens EU-dækkende vurdering af udkastene til integrerede nationale energi- og klimaplaner fra den 18. juni 2019 (COM(2019) 285 final).

³ Det fremgår af vurderingen, at hvis de nationale planer gennemføres, som de fremstår i udkastene, vil der samlet set være store mangler: Både med hensyn til det primære og det endelige energiforbrug ligger bidraget til at skabe et mere energieffektivt forbrug langt under EU's mål. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at gøre op med det manglende ambitionsniveau i deres endelige integrerede nationale energi- og klimaplaner, som skulle indgives den 31. december 2019. Planernes indhold er så vidt muligt allerede afspejlet i de landerapporter, der offentliggøres i dag.

finansiering, og her kommer Den Europæiske Investeringsbank til at spille en central rolle. Den politiske aftale fra december mellem Europa-Parlamentet og Rådet om et klassificeringssystem for hele EU for miljømæssigt bæredygtige investeringer, eller en såkaldt taksonomi, er et vigtigt skridt i retning af at tackle klimaændringer ved at muliggøre grønne investeringer⁴.

Grøn budgetpraksis vil være et vigtigt redskab til at overvåge de offentlige financers bidrag til den europæiske grønne pagt. Ved i budgetdokumenter specifikt at udpege udgifts- og indtægtspolitiske tiltag, der bidrager til klimainsatsen og andre målsætninger på miljøområdet, kan finanspolitikken i højere grad bidrage til den grønne omstilling og skabe større sammenhæng mellem de politiske målsætninger og overvågningen heraf. Indtil videre har kun få medlemsstater (Frankrig, Finland, Irland og Italien) gennemført enkelte grønne budgetteringsteknikker i forbindelse med deres budgetlægning. Fremgangsmåden er meget forskellig fra det ene land til det andet, og bortset fra Italien er en sådan grøn budgetpraksis et nyt fænomen. I nogle tilfælde omfatter de grønne budgetoplysninger ekstra rapporteringselementer såsom vurderinger af miljøvirkninger, lister over skadelige subsidier eller oplysninger om drivhusgasudledninger og trivselsindikatorer. Det er nødvendigt, at alle medlemsstaterne udvikler en sådan tilgang, så de offentlige finanser kommer til at spille en større rolle i omstillingen til en klimaneutral, grøn, konkurrencedygtig og inklusiv økonomi. Kommissionen agter at arbejde sammen med medlemsstaterne om at screene budgetterne og fastsætte benchmarks for grøn budgetpraksis.

Grøn beskatning bruges stadig kun i begrænset omfang som et redskab til at ændre folks adfærd og generere indtægter. Miljøafgifter samt forskellige former for CO₂-prissætning er vigtige politiske instrumenter til at opnå den nødvendige omstilling. Siden 2001 har et af de centrale elementer i den svenske klimapolitik bestået i en afgift på CO₂-udledninger⁵, som nu dækker 40 % af alle svenske drivhusgasudledninger. Det har medvirket til, at Sverige har nedbragt sine drivhusgasudledninger i sektorer, der ikke er omfattet af EU's emissionshandelssystem, samtidig med at økonomien er blevet ved med at vokse. Andre medlemsstater, herunder Irland, Danmark, Frankrig, Finland, Slovenien, Estland, Letland, Polen og Portugal, opererer også med en CO₂-afgift. I Irland vil alle indtægterne fra den nylige forøgelse af CO₂-afgiften (omkring 90 mio. EUR i 2020) gå til klimarelaterede udgifter. En del af beløbet (6 mio. EUR) vil gå til oprettelsen af en irsk "fond for retfærdig omstilling" til Midlands-regionen, som skal investere i videreuddannelse og omskoling og hjælpe lokalbefolkningen og virksomhederne med at tilpasse sig omstillingen til en lavemissionsøkonomi.

Omstillingen til en bæredygtig og klimaneutral økonomi skal ske på fair og socialt retfærdig vis, hvilket kræver regelmæssig overvågning. Bekæmpelsen af klimaændringer og miljøforringelse vil komme alle til gode på lang sigt og skabe muligheder for alle på

⁴ Kommissionens [handlingsplan for finansiering af grøn vækst](#) (COM(2018) 097 final).

⁵ Sverige indførte en CO₂-afgift på 250 SEK (ca. 23,50 EUR) pr. ton. Den lå på 1 180 SEK (ca. 110 EUR) i 2017.

mellemlang sigt, men ikke alle befolkningsgrupper, geografiske områder og medlemsstater har samme kapacitet til at imødegå udfordringerne på kort sigt. Det er vigtigt, at der træffes nationale foranstaltninger til at afbøde de negative følger for specifikke grupper og brancher og sikre retfærdighed. EU-budgettet vil også yde et betydeligt bidrag gennem alle de instrumenter, der har direkte relevans for den grønne omstilling. Kommissionens foreslåede mekanisme for en retfærdig omstilling vil hjælpe med at sikre, at ingen lades i stikken, ved at yde ekstra støtte til de områder og personer, der bliver særlig berørt af omstillingen, navnlig dem, der er afhængige af udvinding og anvendelse af faste fossile brændsler til energiformål (kul, lignit, tørv, olieskifer) samt drivhusgasintensive industrier. Landerapporterne indeholder en analyse af udfordringerne i forbindelse med omstillingen og opridser Kommissionens tjenestegrenes foreløbige synspunkter vedrørende de prioriterede støtteområder under Fonden for Retfærdig Omstilling. Det vil give input til medlemsstaternes udarbejdelse af områdeplaner for en retfærdig omstilling, hvori de udpeger de områder, der kan modtage støtte, og redegør for behovet for økonomisk diversificering, jobskabelse, udnyttelse af kvalifikationer, lokalbaseret innovation og genoprettelse af miljøet, alt efter omstændighederne. Kommissionen vil yde særlig teknisk bistand til medlemsstaterne i deres udarbejdelse af disse planer. Medlemsstaterne udarbejder planerne i dialog med Kommissionen, og planerne vil være i overensstemmelse med deres nationale energi- og klimaplaner.

3.2 Produktivitetsvækst

Produktivitetsvækst forbliver en udfordring, særligt i lyset af de demografiske forandringer. Arbejdsproduktivitetsvæksten falder fortsat, men situationen er meget forskellig på tværs af og internt i de enkelte medlemsstater. I 2018 lå arbejdsproduktivitetsvæksten på mellem 6 % i Polen og -1,1 % i Luxembourg. Forskellene er endnu mere udtalte på regionalt niveau, og produktivitetsvæksten har generelt været højere i de større virksomheder end i SMV'erne.

Der er mange årsager til de svage resultater. En vigtig faktor vedrører tilgængeligheden og kvaliteten af produktionsinput. Utilstrækkelige investeringer i anlægsaktiver og uddannelse, relativt forældede produktionsteknologier, en aldrende arbejdsstyrke, utilstrækkelig arbejdsmarkedsintegration af kvinder og personer med migrantbaggrund samt mangel på kvalificeret arbejdskraft eller uoverensstemmelser mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer hæmmer den potentielle vækst. I Tjekkiet er beskæftigelsesfrekvensen f.eks. nået op på 80 %, og manglen på arbejdskraft er blevet et alvorligt problem. I Bulgarien går en stor del af investeringerne til udskiftning af maskiner og udstyr, som efterhånden halter langt bagefter det nuværende teknologiske niveau. Nye teknologier er også meget længe om at nå ud til andre end de fremmeste teknologiske virksomheder, hvilket hæmmer de fleste virksomheders generelle effektivitet, navnlig SMV'erne.

Både den grønne og den digitale omstilling bringer udfordringer, men også muligheder for at Europas økonomi kan vokse, og for at virksomhederne kan udvikle nye forretningsmodeller og bedre produkter og tjenester. Den digitale omstilling af Europas

økonomi bremses i dag af dårlige rammebetingelser i mange medlemsstater. Flere forhold har indflydelse på robustheden og bæredygtigheden af den digitale økonomis økosystem, bl.a. digitale færdigheder og infrastruktur, innovationsfinansiering, datatilgængelighed, cybersikkerhed og offentlige tjenester, der er rustet til den digitale tidsalder. Eksempelvis halter Tyskland, Grækenland, Ungarn, Rumænien og Italien bagefter med hensyn til e-forvaltning, mens der er gjort betydelige fremskridt i Portugal og Tjekkiet. Hvad angår digitale færdigheder forløber udviklingen i store økonomier såsom Frankrig, Spanien, Polen og Italien for langsomt til at kunne følge med den teknologiske udvikling. Kun danske og svenske virksomheder har en høj digital intensitet, mens det for de øvrige medlemsstater ikke engang er 10 % af virksomhederne, der har et højt digitaliseringsniveau. Kommissionen har for at understøtte indsatsen på nationalt plan fremsat en vision om et digitalt samfund, der tjener alle.

Innovation og nye teknologier er afgørende for at opfylde målsætningerne under den europæiske grønne aftale. EU's andel af verdens investeringer i F&U bliver mindre. Kina har nu overhalet EU i både relative og absolutte tal. Faktisk anmodede Rådet i 2019 alle medlemsstaterne om at behandle aspekter vedrørende forskning og innovation som led i de landespecifikke henstillinger. Forskning og innovation er nødt til at spille en fremtrædende rolle i omstillingen af Europas socioøkonomiske systemer, hvis det skal lykkes at øge produktiviteten for at opnå større konkurrencedygtig bæredygtighed. Det vil bl.a. kræve foranstaltninger til yderligere at integrere det indre marked for varer og tjenesteydelser. Den kommende nye industristrategi for Europa vil hjælpe til at skabe rammerne for en sådan innovation. Et nyt initiativ, som skal bringe det europæiske forskningsrum videre til det næste stadie, vil også udgøre et vigtigt bidrag. Omstillingen til en klimaneutral økonomi vil kræve nye produktions- og forbrugsmodeller, som understøttes af teknologiske og sociale innovationer. I den forbindelse er det vigtigt at øge ressourceproduktiviteten og sikre velfungerende europæiske forsknings- og innovationssystemer.

En af Europas store udfordringer er at stimulere privat forskning og innovation. I adskillige medlemsstater er F&U-indsatsen i stigende grad koncentreret i et mindre antal virksomheder, og udgifterne til innovation i SMV'erne falder. Denne udvikling er med til at øge produktivitetsgabene mellem teknologilederne og de fleste andre virksomheder. Det fremgår af landerapporterne, at medlemsstaterne har en rolle at spille i den henseende. For eksempel har et godt teknologigrundlag og gode rammer for erhvervslivet i Sverige givet en opstartsvirksomhed mulighed for at skalere op, også takket være støtte fra Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, så den er blevet én af de førende europæiske producenter af batterier til elbiler. I Tjekkiet har investeringer i større automation i bilproduktionen øget bilproducenternes produktivitet og fremmet anvendelsen af avancerede digitale teknologier. Desværre er sådanne forbedringer af erhvervslivets rammer længe om at brede sig, navnlig når det kommer til adgang til tilstrækkelig F&U- og innovationsfinansiering. Etableringen af kapitalmarkedsunionen vil gøre det meget lettere for innovative virksomheder at få adgang til ekstern finansiering. Kommissionen vil i den kommende SMV-strategi også undersøge mulighederne for at lette SMV'ernes adgang til finansiering.

Store forskelle mellem medlemsstaterne forhindrer Europas økonomi i at nå sit fulde potentiale inden for digitale tjenester. Der er store forskelle mellem de enkelte medlemsstaters fremskridt med hensyn til at digitalisere deres økonomier, hvilket kan få de kommercielle og industrielle brugere til at udsætte lanceringen og anvendelsen af digitale teknologier. 5G-nettet bør udrulles hurtigst muligt, da det vil hjælpe Europa til at udnytte mulighederne ved den grønne og den digitale revolution⁶.

Produktivitetsvækst er stærkt afhængig af menneskelig kapital. Det kræver uddannelsessystemer af høj kvalitet, inklusive erhvervsuddannelser, som udstyrer alle de studerende med de centrale kompetencer og faglige kvalifikationer, der er behov for i et yderst omskifteligt arbejdsmarked. De seneste PISA-resultater viser, at der fortsat er en stor andel af elever, som har ringe grundlæggende færdigheder, hvilket skaber alvorlige flaskehalse for udviklingen af færdigheder og senere beskæftigelsesmuligheder. Rådet har gentagne gange i sine landespecifikke henstillinger opfordret medlemsstaterne til at øge investeringerne i færdigheder for at imødekomme efterspørgslen efter kvalificeret arbejdskraft

Politiske tiltag til at løfte produktiviteten skal være tilpasset nationale forhold, og nationale produktivitetsråd kan bidrage med en sådan landespecifik viden. Mange af de nuværende produktivitetsråd er først blevet nedsat for nylig, og det er derfor for tidligt at give en omfattende vurdering af deres indflydelse. Det er positivt at konstatere, at der allerede er nedsat nationale produktivitetsråd i et flertal af medlemsstater i euroområdet, og at antallet er stigende. Fjorten medlemsstater både inden for og uden for euroområdet har nu nedsat deres eget produktivitetsråd.

3.3 Retfærdighed

Den grønne og den digitale omstilling og de demografiske ændringer vil kræve reformer af de sociale beskyttelsessystemer og af arbejdsmarkedene, samtidig med at der sikres rimelige arbejdsvilkår og passende social beskyttelse. Det kræver reformer at sikre, at Europa forbliver hjemsted for verdens mest avancerede velfærdssystemer, hvilket indebærer investeringer i menneskelig kapital og støtte til innovation og konkurrencedygtig iværksætteri. Mekanismen for en retfærdig omstilling vil sammen med Den Europæiske Socialfond Plus spille en vigtig rolle for at sikre, at ingen lades i stikken.

Den europæiske søjle for sociale rettigheder⁷ er det europæiske svar på disse grundlæggende ambitioner. Gennemførelsen af denne søjle — som er vores strategi til at sikre rimelige og socialt retfærdige omstillinger — bliver så meget desto vigtigere i lyset af

⁶ De nationale processer for tildeling af frekvenser på 5G-pionerbåndene forventes at blive afsluttet i en række medlemsstater i lyset af deres retlige forpligtelse til at tillade brugen af disse bånd inden udgangen af året.

⁷ Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder (EUT C 428 af 13.12.2017, s. 9).

udsigterne til en længerevarende periode med svagere vækst i EU, selv om beskæftigelsen og de sociale forhold fortsat er blevet bedre, hvilket også fremgår af den sociale resultattavle⁸.

Kommissionen har for nylig udstukket retningen for en handlingsplan til gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder⁹ og lanceret en første høring af arbejdsmarkedets parter om rimelige mindstelønninger¹⁰. Der findes ikke én samlet løsning, der passer alle, men social retfærdighed og social fremgang er dog centrale elementer af den europæiske sociale markedsøkonomi. I 2019 steg mindstelønnen i næsten alle de medlemsstater, der har nationale lovbestemte mindstelønsniveauer, og i Italien og Cypern drøfter man forslag om at indføre en obligatorisk lovbestemt mindsteløn. Til trods for moderate lønstigninger i de seneste årtier i nogle medlemsstater, er situationen for lavtlønnede forværret, og lønuligheden er steget. Omkring én ud af seks arbejdstagere i EU tjener en lav løn, og denne andel stiger¹¹. Der er også konstateret større fattigdom blandt personer i arbejde, idet satsen er steget fra 8,1 % i 2005 til 9,6 % i 2018.

Der er fortsat store forskelle i arbejdsløshedstallene for de enkelte medlemsstater. Arbejdsmarkedssegmenteringen er en udfordring i flere medlemsstater og har ofte negative konsekvenser for arbejdsvilkårene og følelsen af usikkerhed. Arbejdstagere i midlertidige ansættelsesforhold oplever en langt større risiko for fattigdom end personer i varig beskæftigelse (16,2 % ift. 6,1 % i 2018). Nogle grupper, bl.a. unge eller personer med lave kvalifikationer, handicap eller migrantbaggrund, er også fortsat dårligere stillet på arbejdsmarkedet.

En række medlemsstater har truffet foranstaltninger til at forbedre arbejdsvilkårene og fremme arbejdsmarkedsintegrationen af udsatte grupper. Portugal har f.eks. oven på en aftale med arbejdsmarkedets parter vedtaget foranstaltninger til at imødegå arbejdsmarkedssegmenteringen og fremme varige ansættelsesforhold. Slovenien har truffet foranstaltninger til at fremme aktivering og forbedre de sociale sikringsordninger for ledige. Cypern har reformeret sit arbejdstilsyn og vedtaget en handlingsplan til at bekæmpe sort arbejde og indlemme det i den formelle økonomi, som bl.a. ikke kun omfatter afskrækkende, men også forebyggende foranstaltninger.

Forskellen mellem mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og lønninger har i de seneste år ligget stabilt på et højt niveau¹². Beskæftigelsesfrekvensen er fortsat lavere for kvinder, de arbejder typisk færre timer, tjener mindre og har mere usammenhængende karriereforløb. Det påvirker også deres pensionsrettigheder negativt. Spanien har indført forældreorlov på 16 uger for hver forælder, som skal erstatte barselsorloven for mænd og

⁸ Se Kommissionens forslag til fælles rapport om beskæftigelsen 2020 (COM(2019) 653 final).

⁹ Et stærkt socialt Europa for retfærdig omstilling (COM(2020) 14 final).

¹⁰ Første høring af arbejdsmarkedets parter efter artikel 154 i TEUF om et muligt tiltag for at imødegå udfordringerne i forbindelse med en rimelig mindsteløn (C(2020) 83 final).

¹¹ Den gennemsnitlige andel for EU steg fra 16,7 % i 2006 til 17,2 % i 2014 med betydelige stigninger i nogle lande.

¹² Kommissionen vil i marts vedtage en strategi om kønsligestilling og håndtere udfordringen med lønforskellene ved hjælp af et lovgivningsforslag om løngennemsigthed senere i 2020.

kvinder fra 2021. I Irland er der på 2020-budgettet afsat midler til bl.a. at finansiere et program til at hjælpe kvinder, der ikke er erhvervsaktive på grund af omsorgsforpligtelser, med at komme tilbage på arbejdsmarkedet. I de fleste medlemsstater har forældreskab negative konsekvenser for kvindernes beskæftigelsesfrekvens, mens det modsatte er tilfældet for mænd. Adskillige medlemsstater har truffet foranstaltninger til at skabe bedre adgang til økonomisk overkommelige pasningsordninger af høj kvalitet, men der er stadig nogle udfordringer.

Det er vigtigt at investere i uddannelse og færdigheder for at sikre en tilpasning til de strukturelle ændringer, navnlig dem der følger af den grønne og den digitale omstilling og de demografiske ændringer. Lige adgang til uddannelse af høj kvalitet fra en tidlig alder er også afgørende for at fremme lige muligheder og inklusion, herunder af underrepræsenterede grupper såsom romaer, personer med migrantbaggrund eller personer med handicap. Alligevel er den socioøkonomiske baggrund stadig en af de vigtigste bestemmende faktorer for de unges uddannelsesresultater. Adskillige medlemsstater er i færd med at gennemføre foranstaltninger til at gøre uddannelsessystemerne mere inkluderende og modernisere forskningsinstitutionerne. Slovenien har truffet foranstaltninger til bl.a. at fremme voksenuddannelse, og i Irland er gennemgangen af den nationale uddannelsesfond blev kombineret med ekstra finansiering til at styrke vurderingen af kompetencemangler¹³. Finland har lanceret en løbende uddannelsesreform, som begynder i 2020, og som vil øge mulighederne for at kombinere arbejde og uddannelse på fleksibel vis og fremme uddannelse på arbejdspladsen.

Fattigdommen og den sociale eksklusion fortsætter med at falde som følge af gode arbejdsvilkår. Indkomstuligheden er dog steget i de seneste år og har lagt sig stabilt på et historisk højt niveau, hvilket risikerer at begrænse væksten og truer den sociale samhørighed. I en arbejdsverden under hastig forandring er det nødvendigt at sørge for passende social beskyttelse til alle. Sidste år udvidede Irland sine ordninger for invalide- og arbejdsløshedsunderstøttelse til også at omfatte selvstændige. Italien har vedtaget regler om arbejdsvilkår og social beskyttelse af arbejdstagere på digitale platforme, som fastsætter minimumsstandarder for beskyttelse. I en tid med demografiske ændringer vil det også være vigtigt at sikre lige adgang til sundhedsydelser af høj kvalitet samt at styrke langtidsplejen. Adskillige medlemsstater er i færd med at undersøge, hvordan de kan forbedre deres forebyggelsesforanstaltninger og sikre lettilgængelig, effektiv og omkostningseffektiv pleje.

Reformer af skatte- og socialsikringssystemerne kan bidrage til bæredygtig og inklusiv vækst. En omlægning af skattestrukturen ved f.eks. at reducere skatten på arbejde og lægge den over på mindre forvridende områder såsom miljøafgifter kan øge den økonomiske vækst, fremme beskæftigelse, mindske uligheder og bidrage til en miljømæssigt bæredygtig økonomi. Flere medlemsstater fortsætter med at reformere deres skattesystemer, navnlig ved at sænke skatten på arbejde. Frankrig, Italien, Nederlandene, Grækenland og Slovenien har sænket skattebyrden på arbejde ved at sænke den personlige indkomstskat eller

¹³ Kommissionen vil præsentere sin "dagsorden for færdigheder" i marts 2020, som omfatter mål og initiativer til at imødegå udfordringerne i forbindelse med de to omstillinger.

socialsikringsbidragene. Mange af disse skattnedsættelser finansieres gennem mindre skadelige skatter.

Medlemsstaterne gør blandede fremskridt med hensyn til reformer af sundhed- og langtidsplejesystemerne. Økonomisk holdbare, effektive, overkommelige og tilgængelige sundhedstilbud af høj kvalitet bidrager til at bevare og genoprette et godt helbred for alle, hvilket er med til at skabe en produktiv og modstandsdygtig arbejdsstyrke. Der kan dog gøres mere for at sikre en økonomisk holdbar, effektiv og passende langtidspleje. For en række medlemsstater blev det i de landespecifikke henstillinger fremhævet, at sundheds- og/eller langtidsplejesystemerne kræver særlig opmærksomhed. Cypren, Litauen, Letland og Slovakiet har gjort visse fremskridt med hensyn til at efterkomme disse henstillinger. Til gengæld har Belgien, Bulgarien, Irland, Ungarn, Malta, Østrig, Portugal, Rumænien og Finland kun gjort begrænsede fremskridt på området, mens Tjekkiet og Slovenien ikke har gjort nogen fremskridt.

Dialogen mellem arbejdsmarkedets parter spiller en vigtig rolle for en vellykket udformning og gennemførelse af reformer. Kollektiv forhandling, såvel som en bredere inddragelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet, er særlig vigtig i disse tider, hvor de politiske beslutningstagere udformer omfattende strategier til at sikre en rimelig og retfærdig grøn og digital omstilling og håndtere demografiske ændringer. Navnlige i Estland, Letland, Portugal, Slovenien og Spanien er der i de seneste år konstateret visse fremskridt med hensyn til inddragelsen af arbejdsmarkedets parter i beslutningsprocessen.

3.4 Økonomisk stabilitet

I det aktuelle lavrentemiljø er situationen fortsat meget forskellig med hensyn til medlemsstaternes udfordringer i forbindelse med gæld og finansiel holdbarhed. De offentlige underskud i EU er i gennemsnit atter begyndt at stige, og de seneste års nedadgående tendens er vendt. De nationale finanspolitikker er stadig ikke tilstrækkeligt differentierede. De nuværende høje niveauer for offentlig gæld er en kilde til sårbarhed i nogle medlemsstater og begrænser regeringernes evne til at levere makroøkonomisk stabilisering, når der er behov for det. I Italien, Belgien, Spanien og Frankrig er gældskvoterne ikke faldet til trods for de seneste års gunstige økonomiske og finansieringsmæssige vilkår. Medlemsstater med en stor offentlig gæld bør sørge for hurtigt at nedbringe den og samtidig omprioritere udgifterne for at give plads til yderligere investeringer. Dette bør give plads til at føre en kontracyklisk finanspolitik i tilfælde af tilbageslag. Til gengæld vil en yderligere forøgelse af investeringerne og andre produktive udgifter i medlemsstater med en gunstig budgetsituation støtte væksten på kort og mellemlang sigt og samtidig bidrage til at skabe balance i økonomien i euroområdet. Nogle medlemsstater med et stort finanspolitisk råderum er nu begyndt at udnytte en del af det. Navnlige har Nederlandene og Tyskland planer om at øge investeringerne med henblik på at styrke den økonomiske vækst og dermed yderligere understøtte omstillingen til en grønnere økonomi.

Veludformede og velfungerende nationale finanspolitiske rammer er selve grundlaget for sunde offentlige finanser i EU. Medlemsstaterne har i de senere år styrket deres nationale finanspolitiske rammer, navnlig som en reaktion på EU-retlige krav og anbefalinger.

Eksempelvis har Litauen og Polen fortsat reformen af deres budgetprocesser for at forbedre udgiftsstyringen. Ungarn har strømlinet det nationale system for numeriske finanspolitiske regler og ensrettet beregningen af gældskvoter. I adskillige medlemsstater er man i færd med at overveje, hvordan man kan forbedre rammerne yderligere, eksempelvis i Frankrig, hvor nationalforsamlingen har fremsat anbefalinger til tilrettelæggelsen af den mellemfristede budgetramme. Der er dog stadig plads til at forbedre udformningen af disse rammer, ligesom det også blev anbefalet af Revisionsretten¹⁴.

Medlemsstaterne kæmper stadig for at komme tilbage på det offentlige investeringsniveau fra før krisen. Størsteparten af medlemsstaternes budgetsammensætning var mere vækstoffremmende før eller i begyndelsen af krisen. Navnlig ligger de offentlige investeringer stadig på et historisk lavt niveau, og andelen af offentlige investeringer i forhold til BNP forventes kun at stige marginalt, især i euroområdet. Hvis vækstpotentialet skal øges, skal der gennemføres strukturreformer til at øge bæredygtig vækst og investeringer i materiel og immateriel kapital for at øge produktiviteten. Dette gælder særligt de medlemsstater, hvis vækstpotentiale er klart lavere end gennemsnittet i euroområdet. Til trods for den svage udenrigshandel og den større usikkerhed om handelspolitikken vil de løbende poster i EU fortsat udvise et overskud. Det betyder, at Europa genererer en stor opsparring til finansiering af den økonomiske omstilling, forudsat at denne opsparring kanaliseres over i de rette investeringer i medlemsstaterne.

Udgiftsanalyser er blevet mere almindelige i EU og kan udgøre et vigtigt redskab til at forbedre kvaliteten af de offentlige finanser. Nogle steder foretages de årligt (f.eks. i Tyskland), mens de andre steder dækker en flerårig periode (f.eks. i Finland, Frankrig, Irland og Portugal). De varierer også med hensyn til udgifternes omfang. Nogle udgiftsanalyser er meget omfattende, mens andre kun vedrører centrale sektorpolitikker såsom uddannelse og sundhed (f.eks. i Letland, Litauen og Slovakiet) eller bestemte poster (f.eks. politistyrken i Malta, virksomhedsincitamentet i Tyskland eller statstilskud i Spanien). Skønt nogle udgiftsanalyser har medført besparelser, er det ikke altid klart, om de skaber effektivitetsgevinster. Hvis de blev udarbejdet mere regelmæssigt og uafhængigt, havde større tilknytning til budgetplanlægningen og blev udvidet til at omfatte udgifter på lavere forvaltningsniveauer, ville sådanne analyser kunne skabe større nytteværdi. Mere konkurrence inden for offentlige indkøb kunne også løfte kvaliteten af de offentlige udgifter.

Bekæmpelse af skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning er afgørende for at opretholde sunde offentlige finanser og forhindre konkurrenceforvridning mellem virksomheder og mellem medlemsstater. Visse elementer af skattesystemet i nogle medlemsstater (Irland, Cypern, Luxembourg, Ungarn, Malta og Nederlandene) kan udnyttes af virksomheder til aggressiv skatteplanlægning. Aggressiv skatteplanlægning i én medlemsstat har afsmittende virkninger på både andre virksomheder og andre medlemsstater i form af bl.a. tab af skatteprovenu og forvridninger af konkurrencevilkårene for virksomheder. Medlemsstater, hvis beskatningsgrundlag udhules, er nødt til at øge indtægterne fra andre

¹⁴ Revisionsretten (2019) "EU's krav til de nationale budgetrammer bør skærpes yderligere og deres anvendelse bør overvåges bedre", Særberetning nr. 22/2019.

skatter, hvis de ikke skal råde over færre indtægter til vækstfremmende reformer, omfordeling og investering.

Demografiske ændringer og stor offentlig gæld medfører betydelige udfordringer med hensyn til at sikre kvaliteten og holdbarheden af de offentlige finanser. På mellemlang til lang sigt står mere end halvdelen af medlemsstaterne over for enten mellemstore eller store holdbarhedsrisici. For flere landes vedkommende skyldes disse risici en stor forventet gældsbeholdning, navnlig i Belgien, Spanien, Frankrig, Italien og Portugal. Samtidig udgør de forventede sigtninger i de aldersrelaterede offentlige udgifter også en udfordring. I nogle tilfælde er de holdbarhedsforøgende pensionsreformer blevet trukket tilbage, hvilket bl.a. øger de fremtidige finanspolitiske udfordringer i Italien og Rumænien. Der er kun gjort begrænsede fremskridt med reformer af pensionssystemet i de medlemsstater, som Rådet rettede en pensionsrelateret landespecifik henstilling til i 2019. Belgien, Tjekkiet, Tyskland, Irland, Spanien, Frankrig, Italien, Luxembourg, Malta, Østrig, Polen, Rumænien, Slovenien og Slovakiet står således fortsat over for en politisk udfordring.

Banksektoren øgede sin modstandsdygtighed i 2019, understøttet af de økonomiske vilkår og foranstaltningerne til at få bugt med tilbageværende udfordringer. Overordnet set er banksektoren fortsat velkapitaliseret med en gennemsnitlig solvensgrad i EU på 18,8 % i andet kvartal 2019. Behovet for at tilpasse bankernes forretningsmodeller, det lave rentemiljø og den stigende konkurrence fra andre finansieringsformer er en udfordring for mange medlemsstater, som fortsat lægger et pres på bankernes konkurrenceevne og rentabilitet (f.eks. i Grækenland, Tyskland, Irland, Portugal og Luxembourg). Balancesaneringen skrider fremad, idet beholdningen af misligholdte lån er fortsat med at falde. Andelen af misligholdte lån i EU faldt til 2,9 % i andet kvartal 2019 og er således faldet med et halvt procentpoint fra det foregående år. Skønt aktivkvaliteten er steget i alle medlemsstaterne, navnlig dem med de højeste andele af misligholdte lån, ligger denne andel fortsat over 7 % i Grækenland, Cypern, Portugal, Italien, Bulgarien og Kroatien. Det har fortsat været vanskeligt at diversificere indkomstkilderne med henblik på at styrke bankernes rentabilitet, navnlig for de mindre kreditinstitutter.

Det er vigtigt at bekæmpe hvidvask og finansiering af terrorisme for at beskytte integriteten af EU's økonomiske og finansielle systemer. Mangler i anvendelsen af rammerne for bekæmpelse af hvidvask i EU kan udnyttes til at vaske udbytte af strafbare forhold hvidt. De medlemsstater, hvor lovgivningen ikke er ajour med EU's standarder, hvor tilsynet er utilstrækkeligt, eller de finansielle efterretninger ikke udnyttes og strafforfølgelsen er begrænset, udgør svagheder i EU's overordnede ramme. Nyere hvidvaskskandaler har demonstreret, hvor vigtigt det er at overholde reglerne nøje.

4. TACKLING AF MAKROØKONOMISKE UBALANCER

Makroøkonomiske ubalancer kan have en negativ indvirkning på økonomien i en bestemt medlemsstat, i euroområdet eller i Unionen som helhed¹⁵. Proceduren i

¹⁵ Jf. artikel 2 i forordning (EU) nr. 1176/2011.

forbindelse med makroøkonomiske ubalancer har til formål på et tidligt tidspunkt at afdække og forebygge sådanne ubalancer for at sikre, at de berørte medlemsstater træffer passende foranstaltninger til at korrigere dem.

I rapporten om varslingsmekanismen 2019 blev der udpeget 13 medlemsstater, for hvilke der skulle foretages en dybdegående undersøgelse for at vurdere, om de er berørt af eller er i risiko for at blive berørt af ubalancer¹⁶. Det drejer sig om de samme 13 lande, for hvilke der allerede sidste år blev konstateret ubalancer eller uforholdsmæssigt store ubalancer. Resultatet af dette års dybdegående undersøgelser indgår i landerapporterne for de pågældende medlemsstater. I undersøgelsen vurderes omfanget af ubalancerne, deres udvikling og de vigtigste politiske foranstaltninger til at afbøde dem. Der tages også hensyn til ubalancerne relevante afsmittende virkninger og grænseoverskridende systemiske virkninger.

4.1. Fremskridt i relation til korrektionen af de makroøkonomiske ubalancer i EU og euroområdet

De makroøkonomiske ubalancer er gradvist blevet afviklet i lyset af de gunstige økonomiske forhold. Efter den omfattende nedgearingsproces oven på krisen er en række ubalancer blevet afviklet, og der er rettet op på nogle uholdbare udviklingstendenser, navnlig store underskud på de løbende poster, overdreven kreditvækst, som presser boligpriserne opad, samt generelt høje enhedslønsmkostninger, som medfører tabt omkostningskonkurrenceevne. Til trods for den omfattende konsolideringsindsats ligger den private og den offentlige gæld og udlandsgælden fortsat på et højt niveau, og det vil tage tid at få dem nedbragt. Samtidig er der i nogle tilfælde også nogle tilbageværende sårbarheder i finanssektoren.

Der er endnu ikke genoprettet fuld balance over for udlandet. Kun få medlemsstater har i øjeblikket underskud på betalingsbalancens løbende poster, men en række medlemsstater, som ligger inde med en stor udlandsgæld, skal sørge for at opretholde en forsvarlig stilling på deres løbende poster og undgå tab af konkurrenceevne. Samtidig har nogle medlemsstater længe haft store overskud på deres løbende poster (f.eks. Tyskland og Nederlandene), og der kan således samlet set registreres et overskud for euroområdet på 3,3 % af BNP. Det betyder, at de europæiske økonomier gennem de seneste år konsekvent har sparet mere op, end de har investeret, og at de har akkumuleret aktiver over for resten af verden. En svag eksportefterspørgsel har i den seneste tid bidraget til et mindre fald i overskuddene på de løbende poster og i visse tilfælde til en mindre stigning i underskuddet. I den aktuelle situation vil en genoprettelse af balancen med hensyn til både underskud og overskud på de løbende poster kunne hjælpe med at imødegå situationen med lav inflation og lave renter og mindske afhængigheden af den udenlandske efterspørgsel. I mange nettodebitorlande er der behov for reformer, der kan øge konkurrenceevnen og nedbringe udlandsgælden. Nettokreditorlandene bør til gengæld gribe muligheden for at finansiere yderligere offentlige

¹⁶ COM(2019) 651 final.

og private investeringer til lave renter. En forbedring af de forhold, der understøtter lønvækst, ville også kunne bidrage til at genoprette balancen.

EU's banksektor er blevet mere modstandsdygtig, men står stadig over for visse udfordringer. Kapitalprocenterne er stoppet med at stige fra et niveau, der ligger over de reguleringsmæssige standarder, og banksektorens rentabilitet er steget betydeligt i de seneste år. Andelen af misligholdte lån er faldet markant i de seneste år, navnlig i de lande, hvor disse lån med tiden havde hobet sig op (f.eks. Cypern, Italien, Portugal). Der er dog alligevel udfordringer i en række lande, som stadig er mærket af forholdsvis lave kapital- og rentabilitetsprocenter og høje andele af misligholdte lån. Udsigterne til, at rentesatserne vil forblive lave i længere tid, og at den økonomiske vækst vil aftage, øger disse udfordringer.

Boligpriserne stiger fortsat, skønt udviklingen er aftaget en smule i de medlemsstater, hvor der er større tegn på overvurdering. Boligpriserne ligger i et stigende antal lande over det toppunkt, der er registreret siden midten af 2000'erne, og priserne er formodentlig overvurderede. I de EU-lande, hvor boligpriserne er steget kraftigst, men hvor der kun har været begrænsede tegn på overvurdering (f.eks. Ungarn, Irland, Portugal), er stigningstakten for boligpriserne aftaget for nylig. Til gengæld er priserne typisk faldet i de lande, hvor der har været stærkere tegn på overvurdering, og husholdningernes gæld har været stor, såsom i Sverige. I nogle lande ledsages de solide stigningstakter for boligpriserne af en fortsat stigning i nye realkreditlån.

Vilkårene for omkostningskonkurrenceevnen er mindre gunstige i en række medlemsstater. Enhedslønomkostningerne er steget hurtigere i nogle medlemsstater som følge af høj lønvækst og svag produktivitetsvækst. I nogle central- og østeuropæiske og baltiske lande afspejler den vedvarende stærke vækst i enhedslønomkostninger stramme arbejdsmarkeder og mangel på kvalificeret arbejdskraft. Mens væksten i enhedslønomkostninger for euroområdet har været stærkere i mange nettokreditorlande end i nettodebitorlandene, er denne forskel i stigningstakten svundet ind siden 2016, og den yder dermed et mindre bidrag til en symmetrisk genoprettelse af balancen.

4.2. Gennemførelse af proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer

Der er konstateret ubalancer eller uforholdsmæssigt store ubalancer i 12 ud af de 13 medlemsstater, for hvilke der er foretaget en dybdegående undersøgelse, og omfanget af ubalancerne er i flere tilfælde aftaget. Ifølge de dybdegående undersøgelser for 2020 er 9 medlemsstater berørt af *ubalancer*, og 3 er berørt af *uforholdsmæssigt store ubalancer*. En af de medlemsstater, for hvilken der sidste år blev konstateret ubalancer, har skabt tilstrækkelige økonomiske resultater og truffet de fornødne politiske foranstaltninger til, at det forekommer berettiget at ophæve proceduren. I de fleste andre medlemsstater er der registreret visse fremskridt med hensyn til at korrigere de makroøkonomiske ubalancer. Det giver dog på nuværende tidspunkt ikke anledning til at ændre deres status med hensyn til identifikation og vurdering af ubalancerne. Bilag 3 opidser resultaterne af de dybdegående undersøgelser fordelt på de enkelte medlemsstater.

Bulgarien, som havde *ubalancer* i 2019, anses nu for *ikke at være berørt af ubalancer*. Der er gjort betydelige fremskridt med hensyn til at styrke forvaltningen i finanssektoren og løse de tilbageværende reguleringsmæssige spørgsmål. Samtidig er virksomhedernes gæld faldet, og andelen af misligholdte lån er mindsket, skønt den stadig er høj for virksomheder¹⁷.

For de fleste andre medlemsstater, som havde ubalancer i 2019, er sårbarhederne fortsat aftaget gradvist, men de økonomiske og politiske udsigter indebærer stadig visse udfordringer:

- **Tyskland** og **Nederlandene** har til trods for en vis korrektion og visse politiske fremskridt fortsat store overskud på de løbende poster. **Spanien**, **Portugal**, **Irland** og **Kroatien** er kendetegnet ved en kombination af sårbarheder, der knytter sig til en stor offentlig og privat gæld samt udlandsgæld. Disse ubalancer i beholdningerne begyndte at aftage i forbindelse med opsvinget, navnlig i Irland, hvor der er truffet beslutsomme politiske foranstaltninger. Til gengæld har man i Kroatien og Spanien været tilbageholdende med at træffe foranstaltninger. I **Frankrig** er den offentlige gæld endnu ikke begyndt at falde, og til trods for visse politiske fremskridt er produktivitetsvæksten stadig svag. I **Sverige** ligger boligpriserne trods den seneste korrektion stadig på et historisk højt niveau, samtidig med at husholdningsgælden stiger. Der er gjort fremskridt, men der er stadig huller i politikken. I **Rumænien** knytter sårbarhederne sig fortsat til tab af omkostningskonkurrenceevne og et stigende underskud på de løbende poster, samtidig med at landet fører en yderst ekspansiv finanspolitik, og situationen vil blive forværret, hvis denne tendens ikke vendes.
- Cypern, Grækenland og Italien har ligesom i 2019 **uforholdsmæssigt store ubalancer**. I **Cypern** er der fortsat betydelige sårbarheder til trods for de seneste års fremgang. Andelen af misligholdte lån blev nedbragt væsentligt i 2018, og siden da er det gået langsommere med fremskridtene. Den offentlige og den private gæld falder, og denne tendens ventes at fortsætte. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster er imidlertid steget i en situation med en allerede negativ nettostilling over for udlandet. De politiske fremskridt har været blandede, og nogle reformtilsagn mangler stadig at blive opfyldt. I **Grækenland** er der fortsat betydelige sårbarheder i forbindelse med den offentlige gæld, andelen af misligholdte lån og situationen over for udlandet i en situation med fortsat lavt vækstpotentiale og stor ledighed. Der kan dog konstateres fremskridt på flere områder. De politiske tilsagn, der overvåges som led i den skærpede overvågning, er i det store hele på rette vej. I **Italien** stiger den offentlige gældskvote fortsat, selv om regeringens planer i højere grad ventes at bidrage til en nedbringelse af gælden. Den potentielle vækst er til trods for en vis forbedring stadig ikke tilstrækkelig til at sikre en hurtig gældsnedbringelse. Der er atter gjort tiltag til at gennemføre reformdagsordenen. I alle tre medlemsstater er der behov for fortsatte reformer for at genoprette balancen i økonomien. Kommissionen vil følge situationen nøje.

¹⁷ Kommissionen og ECB vil på et senere tidspunkt vurdere Bulgariens forpligtelser i forbindelse med deltagelsen i ERM II på deres respektive ansvarsområder.

Kommissionen vil inden for rammerne af specifik overvågning fortsætte med at undersøge udviklingen og de politiske foranstaltninger, der træffes i alle medlemsstater med ubalancer eller uforholdsmæssigt store ubalancer. Rådet deltager i disse undersøgelser og har givet sin tilslutning til konklusionerne i rapporter om specifik overvågning¹⁸.

5. FREMSKRIDT MED DE LANDESPECIFIKKE HENSTILLINGER OG PROGRAMMERING AF SAMHØRIGHEDSFONDENE

Medlemsstaterne har fortsat gjort fremskridt med hensyn til efterlevelsen af de landespecifikke henstillinger, men niveauet af reformgennemførelsen varierer mellem medlemsstaterne. Set ud fra et flerårigt perspektiv har reformgennemførelsen ligget forholdsvis stabilt i de seneste år. Medlemsstaterne har som minimum gjort visse fremskridt med efterlevelsen af mere end to tredjedele af de landespecifikke henstillinger, der er blevet rettet til dem, siden det europæiske semester blev indført i 2011. Hvad angår politikområder har medlemsstaterne gjort flest fremskridt inden for finansielle tjenesteydelser efterfulgt af fremskridt med lovgivning, arbejdsret og jobbeskyttelse. Til gengæld går det meget langsomt med at udvide skattegrundlaget og gennemføre reformer af sundheds- og langtidsplejen.

I lyset af den store usikkerhed omkring de økonomiske udsigter er det for at tackle de langsigtede udfordringer for økonomien vigtigt at sørge for en rettidig og effektiv gennemførelse af reformer, der øger vækstpotentialet. Hvad angår de Rådshenstillinger, der blev vedtaget i 2019, har der været særligt stor reformfremgang inden for finansielle tjenesteydelser og beskæftigelsespolitikken. Til gengæld er der gjort mindre fremskridt med hensyn til konkurrence inden for tjenesteydelser og de offentlige finansers langsigtede holdbarhed. Kommissionen har truffet foranstaltninger til at sikre, at vurderingen af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger er mere gennemsigtig, og de multilaterale drøftelser om henstillingerne styrkes. Generelt set indebærer de usikre økonomiske udsigter et behov for at optrappe reformgennemførelsen.

Det tager tid at gennemføre investeringstiltag inden for den økonomiske politik. For første gang blev der sidste år udstedt landespecifikke henstillinger vedrørende investeringstiltag inden for den økonomiske politik. Medlemsstaterne fik henstilling om at målrette deres politiske tiltag mod bestemte områder, som understøttes af nationale offentlige og private midler såvel som EU-midler. Fremskridtene med gennemførelsen af disse henstillinger skal vurderes over en længere periode. Medlemsstaterne bør målrette deres politiske tiltag mod bestemte områder, som understøttes af nationale offentlige og private midler såvel som EU-midler. Hvad angår anvendelsen af EU-midler lader resultaterne til at være positive: Kommissionen foretog i 2019 en resultatgennemgang af den aktuelle programmeringsperiode for De Europæiske Struktur- og Investeringfonde (2014-2020), der

¹⁸ Rådets konklusioner om rapporten om varslingsmekanismen 2020, vedtaget den 18. februar 2020 (ST 6145/20).

viste, at der er blevet frigjort 21,4 mia. EUR fra resultatreserven¹⁹. Til trods for resultatgennemgangens forholdsvis fastlagte karakter gik i snit tre fjerdedele af resultatreserven under samhørighedspolitikken svarende til 15,9 mia. EUR til områder, der er relateret til de landespecifikke henstillinger vedrørende investeringer. Hvad angår beløb knyttet til programmer og prioriteter, hvor delmålene ikke blev nået, har Kommissionens tjenestegrene opfordret medlemsstaterne til at tage de landespecifikke henstillinger vedrørende investeringer med i betragtning i deres forslag om omfordeling. Medlemsstaterne begyndte at indgive deres anmodninger om omprogrammering i efteråret 2019 med henblik på Kommissionens vurdering og vedtagelse.

Boks 2: Status over programmeringen af samhørighedsfondene

I mange medlemsstater er offentlige investeringer yderst afhængige af EU-midler. På tidspunktet for programmeringen af samhørighedsfondene for perioden 2014-2020 blev der taget hensyn til investeringsrelaterede landespecifikke henstillinger. Disse henstillinger vedrører områder af strategisk betydning for Europa. I forbindelse med programmeringen af samhørighedsfondene for 2021-2027 har Kommissionen foreslået at etablere en endnu stærkere forbindelse til det europæiske semester. I forbindelse med 2019-semesterforløbet fremsatte Kommissionen investeringsvejledning vedrørende midlerne under samhørighedsfondene og foreslog landespecifikke henstillinger vedrørende investeringstiltag til alle medlemsstaterne, som Rådet vedtog.

Efter offentliggørelsen af landerapporterne i februar 2019 blev der afholdt arrangementer i alle medlemsstaterne i foråret 2019 for at markere begyndelsen på de uformelle drøftelser om programmeringen for perioden 2021-2027. Kommissionens mål er at vedtage alle programmerne, så snart den relevante lovgivning er på plads. I forbindelse med den delte forvaltning vil det også afhænge af medlemsstaternes engagement i at forberede og drøfte deres programudkast.

6. SAMARBEJDE MED MEDLEMSSTATERNE OG EUROPA-PARLAMENTET

Tillid og samarbejde mellem Kommissionen, Rådet og medlemsstaterne er afgørende for et effektivt europæisk semester. Kommissionen tilbyder flere muligheder for at udveksle synspunkter med alle interesserede parter og mødes bl.a. regelmæssigt med arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet, Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter. Hvad angår Europa-Parlamentet er Kommissionens medlemmer klar til at møde i Europa-Parlamentet før hver central fase i det europæiske semester. Således har Kommissionens medlemmer haft kontakt til Europa-Parlamentet, før dagens pakke blev vedtaget, og har deltaget i møder med Parlamentets EMPL- og ECON-udvalg. Kommissionen mødes også regelmæssigt med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer i både Bruxelles og i de enkelte medlemsstater. Med årene har denne indsats for at skabe en åben og udbytterig dialog bidraget til udviklingen af en mere og mere fælles forståelse af de europæiske og nationale politiske udfordringer og løsninger.

¹⁹ Resultatreserven udgøres af midler i ESI-fondene, der er sat til side (6 % af budgettet svarende til omkring 26 mia. EUR), og den frigøres til de prioriteter, for hvilke delmålene for 2018, som er fastsat i resultatrammen, er nået.

I overensstemmelse med tidligere bestræbelser går Kommissionen fuldt ind for at føre en ægte politisk dialog med medlemsstaterne og er fast besluttet på at sikre, at dens politiske anbefalinger indlemmes i den nationale politiske proces, bl.a. ved i højere grad at inddrage de nationale parlamenter og arbejdsmarkedets parter på nationalt plan. Denne udveksling foregår gennem tekniske og politiske besøg i hver medlemsstat samt bilaterale møder to gange årligt i Bruxelles. Samtidig afholdes der konsultationer af de nationale myndigheder om landerapporternes analytiske indhold, før rapporterne offentliggøres. Et nyt element i år er, at Kommissionen har opfordret de nationale myndigheder til at udvælge et emneområde af fælles interesse, som kunne analyseres mere indgående i landerapporterne. De fleste nationale myndigheder udviste interesse for spørgsmål af relevans for den grønne eller den digitale omstilling og deres indvirkning på økonomien, industrien og arbejdsstyrken, hvilket sender et stærkt signal om, at medlemsstaternes interesser og prioriteter er på linje med Kommissionens nye økonomiske dagsorden. Kommissionen søger også at hjælpe medlemsstaterne med at optrappe reformindsatsen gennem støtteprogrammet for strukturreformer, som yder teknisk bistand til alle EU-medlemsstaterne, på deres anmodning, med henblik på udformningen og gennemførelsen af væksthæmende reformer. Det omfatter også de reformudfordringer, der fremhæves i de landespecifikke henstillinger.

7. DE NÆSTE SKRIDT

Det europæiske semester giver Kommissionen, medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter og andre interesserede parter mulighed for at indgå i løbende dialog med hinanden i løbet af året. De landerapporter, der offentliggøres i dag sammen med denne meddelelse, bygger på indgående drøftelser med regeringer, nationale myndigheder og andre interesserede parter på både teknisk og politisk niveau, herunder bilaterale møder, der blev afholdt i december 2019. Resultaterne vil blive præsenteret i de enkelte medlemsstaters hovedstæder og følges op ved yderligere bilaterale og multilaterale møder. De ansvarlige personer for det europæiske semester vil i årets løb fortsat være i kontakt med de vigtigste interesserede parter i medlemsstaterne. Kommissionens næstformænd og kommissærer vil aflægge besøg i medlemsstaterne for at indhente synspunkter fra parlamenter, regeringer, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter om analysen og konklusionerne i landerapporterne. Kommissionen vil også drøfte de væsentligste konklusioner i landerapporterne med Europa-Parlamentet.

I lyset af de konstaterede udfordringer vil medlemsstaterne i midten af april forelægge deres økonomiske og sociale prioriteter i de nationale reformprogrammer. De vil også fremlægge deres flerårige strategier for sunde offentlige finanser i form af stabilitetsprogrammer (for medlemsstater i euroområdet) og konvergensprogrammer (for medlemsstater uden for euroområdet). I de nationale energi- og klimaplaner, som er indgivet i henhold til forordningen om forvaltning af energiunionen, har medlemsstater redegjort for, hvordan de agter at opfylde deres klima- og energimålsætninger. For at der kan gives passende og holdbare svar på udfordringerne, anbefaler Kommissionen, at disse programmer

udarbejdes med inddragelse af alle centrale interessenter, f.eks. arbejdsmarkedets parter, regionale og lokale myndigheder samt, hvis det er relevant, civilsamfundets organisationer.

TILLÆG 1 — INTEGRERET OVERVÅGNING AF MAKROØKONOMISKE OG FINANSPOLITISKE UBALANCER

	Proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer ²⁰	Stabilitets- og vækstpagten ²¹ (MTO: mellemfristet budgetmålsætning /EDP: proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud)	Bemærkninger
AT		Forebyggende del MTO nået; omfattet af gældsreglen ²²	
BE		Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen	
BG		Forebyggende del MTO nået	
CY	Uforholdsmæssigt store ubalancer	Forebyggende del MTO nået; omfattet af gældsreglen	
CZ		Forebyggende del MTO nået	
DE	Ubalancer	Forebyggende del MTO nået	
DK		Forebyggende del MTO nået	
EE		Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
EL	Uforholdsmæssigt store ubalancer	Forebyggende del omfattet af gældsreglen i overgangsperioden ²³	Eftersom Grækenland har været fritaget for at fremlægge stabilitetsprogrammer i den tid, landet har været omfattet af overgangsprogrammet, er vurderingen i 2019 foretaget uden en MTO.
IE	Ubalancer	Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
ES	Ubalancer	Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen i overgangsperioden	

²⁰ Både kategorien "ubalancer" og kategorien "uforholdsmæssigt store ubalancer" kræver specifik overvågning, der moduleres afhængigt af udfordringernes alvor.

²¹ Opfyldelsen i 2019 af den mellemfristede budgetmålsætning (MTO) og anvendelsen af gældsreglen (i overgangsperioden) på grundlag af Kommissionens efterårsprognose for 2019.

²² Gældsreglen: Hvis referenceværdien for gældskvoten på 60 % ikke er overholdt, indledes proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud over for den pågældende medlemsstat, efter at der er taget hensyn til alle relevante forhold og effekten af de økonomiske konjunkturer, hvis forskellen mellem gældsniveauet og referenceværdien på 60 % ikke reduceres med en tyvendedel årligt (i gennemsnit over tre år).

²³ Gældsreglen i overgangsperioden: En medlemsstat, der er omfattet af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, får efter en korrektion af det uforholdsmæssigt store underskud tre år til at opfylde gældsreglen. Det betyder ikke, at gældsreglen ikke gælder i denne periode, da medlemsstaterne skal gøre tilstrækkelige fremskridt i retning af at opfylde reglerne i overgangsperioden. En negativ vurdering af de fremskridt, der gøres i retning af gældsreduktionsmålet i overgangsperioden, kan medføre, at proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud genindledes.

FR	Ubalancer	Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen i overgangsperioden	
HR	Ubalancer	Forebyggende del MTO nået; omfattet af gældsreglen	
HU		Forebyggende del (SDP ²⁴) MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen	
IT	Uforholdsmæssigt store ubalancer	Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen	
LT		Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
LU		Forebyggende del MTO nået	
LV		Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
MT		Forebyggende del MTO nået	
NL	Ubalancer	Forebyggende del MTO nået	
PL		Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
PT	Ubalancer	Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen i overgangsperioden	
SI		Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen	
SE	Ubalancer	Forebyggende del MTO nået	
SK		Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
RO	Ubalancer	Forebyggende del (SDP) MTO endnu ikke nået	
FI		Forebyggende del MTO endnu ikke nået	
UK		Forebyggende del MTO endnu ikke nået; omfattet af gældsreglen i overgangsperioden	

²⁴ Proceduren i forbindelse med en betydelig afvigelse har til formål at give den berørte medlemsstat mulighed for at korrigere en afvigelse fra den mellemfristede budgetmålsætning eller tilpasningsstien i retning af den mellemfristede målsætning.

TILLÆG 2: FREMSKRIDT HEN IMOD EUROPA 2020-MÅLENE

Europa 2020-mål for EU	Data fra 2010	Seneste tilgængelige data	I 2020, baseret på den seneste udvikling
1. Forøgelse af beskæftigelsesfrekvensen blandt de 20-64-årige til mindst 75 %	68,6 %	73,8 % (3. kv. 2019)	Målet vil sandsynligvis ikke blive nået
2. Forøgelse af de kombinerede offentlige og private investeringer i FoU til 3 % af BNP	1,93 %	2,12 % (2018)	Målet vil sandsynligvis ikke blive nået
3a. Reduktion af drivhusgasemissioner med mindst 20 % i forhold til 1990-niveauret	Reduktion på 14,3 %	Reduktion på 23 % (2018)	Målet vil sandsynligvis blive nået
3b. Forøgelse af de vedvarende energikilders andel i det endelige energiforbrug til 20 %	12,5 %	18 % (2018)	Målet vil sandsynligvis blive nået
3c. På vej mod en forøgelse af energieffektiviteten med 20 %	5,7 % (primært energiforbrug)	4,6 % (afstand til 2020-målet for primært energiforbrug)	Målet vil sandsynligvis ikke blive nået
4a. Begrænsning af skolefrafaldet til mindre end 10 %	13,9 %	10,6 % (2018)	Målet vil sandsynligvis blive nået
4b. Forøgelse af den andel af befolkningen mellem 30-34 år, der har afsluttet en lang videregående uddannelse, til mindst 40%	33,8 %	40,7 %	Målet vil sandsynligvis blive nået
5. Indsats for at bringe mindst 20 millioner personer ud af risikoen for fattigdom og social eksklusion	Stigning på 1,4 millioner (sammenlignet med basisåret 2008)	Fald på 7,1 millioner (sammenlignet med basisåret 2008) i 2018	Målet vil sandsynligvis ikke blive nået

TILLÆG 3 – RESULTATER AF DE DYBDEGÅENDE UNDERSØGELSER PR. MEDLEMSSTAT

	Dybdegående undersøgelser 2019	Dybdegående undersøgelser 2020
Ingen ubalancer	-	BG
Ubalancer	BG, DE, ES, FR, HR, IE, NL, PT, RO, SE	DE, ES, FR, HR, IE, NL, PT, RO, SE
Uforholdsmæssigt store ubalancer	CY, EL, IT	CY, EL, IT

